

КАРЕН СИМОНЯН ТЪГА

Превод от арменски: Агоп Орманджиян, 1987

chitanka.info

Когато командирът на кораба се събуди от поредния си летаргичен сън, сърцето му се сви от непознато чувство. Беше станал нетърпелив, дори нервен. А спътниците му Маас и Наам, макар и да се тревожеха, се мъчеха да не се издават.

Напоследък командирът с часове седеше в кабината си срещу екрана, заемащ цялата стена, и върху белия фон една подир друга се редяха цветни, понякога познати, често — позабравени, но във всички случаи вълнуващи, дори покъртителни картини. Стари земни картини, които бе запаметил от десетилетия наред електронният мозък на космическия кораб.

— Маас — питаше командирът, — колко планети и звезди сме пребродили?

Това бе странен навик на командира, който отлично знаеше на колко звезди и планети бяха кацали. Но Маас се подчиняваше на установения ред и отговаряше невъзмутимо.

— Четири звезди и седем планети, командире.

— И колко още ще летим?

— В програмата има още една звезда — отвръщаше Маас. — Ще кацнем и на две-три планети.

— Маас, не ти ли доскуча?

— Не, командире — отвръщаше Маас, защото сто и девета точка от устава на полета го задължаваше да отговаря на въпросите на командира, колкото и безсмислени да бяха те.

— Наам, а ти?

— Да, скучно ми е командире — отвръщаше Наам, имайки предвид, че друга точка от устава на полета повеляваше двамата да не дават еднакъв отговор на безсмислените въпроси на командира. Естествено, за Маас и Наам тези „да“ и „не“ нямаха никакво значение, след като те не знаеха що е досада и скука. Просто не беше позволено и двамата да отговарят по един и същи начин на командира.

Командирът винаги с голямо вълнение гледаше картините от Земята, които му се струваха истински.

Истински бяха планините — с дълбоки долове и алпийска растителност по склоновете, истински бяха долините с лудия бяг на реките и пъстроцветието на небесните дъги, опияняващи бяха дъхът на тревите и вълшебният шепот на природата.

Командирът дълбоко преживяваше миналото и в морето от спомени плуваха безброй невидими ветроходки, натоварени с детски мечти и вълнения.

Гледаше ли продължително тези картини, командирът усещаше някаква празнота в себе си. Понякога картините се губеха в съзнанието му, ставаха неосезаеми, измамни.

Родените от мозъка на космическия кораб земни образи се блъскаха в непреодолима стена и като не успяваха да я пробият, разбиваха се на парчета, а отломките се пръскаха из цялата Вселена.

Именно тези отломки оставаха на дивите, необитаеми планети, които посещаваха туристоманите — командирът, Маас и Наам.

Спътниците на командира бяха дисциплинирани и способни космонавти. Те се вълнуваха само от преките си задължения. Към всичко останало биха безразлични, защото за тях минутите и секундите имаха много по-голяма стойност, отколкото за обикновените люде, при обикновените земни условия. Притежаваха и още една особеност, присъща на равнодушните: Маас и Наам никога не грешаха. И дълбоко в душата си командирът беше доволен от това тяхно качество.

Благодарение именно на своята непогрешимост Маас и Наам точно навреме събуждаха командира от летаргичния му сън при полет от една планета до друга. При навлизане в гравитационното поле на поредната планета спътниците на командира даваха командите си на корабния електронен мозък, а той затопляше вледенената килия, в която месеци наред спеше командирът. Тогава кръвта му се раздвижваше и той отваряше очи, уверен, че по време на продължителния му сън с кораба не се е случило нищо необичайно.

Благодарение на непогрешимостта си космонавтите кацаха на други планети без произшествия. Произшествия, каквито рядко се случваха с други туристомани, при които един или пък всички — до последния член на екипажа — намираха вечен покой в чужди светове.

— Командира, започваме приземяването — съобщи Наам.

— Изпратихте ли разузнавачи?

— Да, командире.

— И какви са сведенията за планетата?

— Получените данни все още не са анализирани. Командирът включи екрана. Красивата и естествена природа отново разпали

въображението му и командирът почувствува как някаква невидима ръка стиска сърцето му. Той си помисли, че му остава малко — почти десет години, от които само една ще прекара буден. Следователно трябва да чака само около една година... Само една... А после ще поеме пътя към своя дом и ще кацне на незаменимата с нищо родна земя.

И щом пристигне, ще се надсмее над корабния електронен мозък, който наивно си мисли, че сега единствено заради него командирът не полудява от тъга по земята. Едва там, на земята, и пред всички той ще признае със смях, че по време на пътешествието се е преструвал, че приема картините за действителност. Да, ще признае това пред всички... Корабните мозъци са толкова усъвършенствани, че едва ли могат да се нарекат само електронносметачни машини. Те дори имат самочувствие и са себелюбиви. Може да е чудно, но е така. Командирът бе убеден, че неговото изявление, и то направено на всеослушание, ще обиди мозъка на кораба. В случая могат да изгорят предпазителите му, могат да излязат от строя и отделни възли. Но нека!...

— Данните от анализа са готови, командире — каза Наам.

— Слушам ви.

— Атмосферата на планетата, на която кацаме, е богата на кислород — започна да изрежда Наам. — Релефът е планински. Има водни басейни, които заемат близо половината от повърхността на планетата.

Командирът изключи екрана и започна да снове из кабината. Маас многозначително погледна Наам.

— Продължавай! — нареди командирът. — Защо млъкна?

— В южното полукълбо на планетата са открити райони с богата растителност.

— Тогава да кацнем в южното полукълбо! — предложи командирът.

— Не, командире — възрази Наам. — По-удобни са водните басейни. В този случай ще бъдем до голяма степен предпазени от радиоактивно облъчване.

— Ще кацнем в южното полукълбо! — повтори командирът.

Спътниците му имаха добра памет и веднага се сетиха за съответния член от устава на полета, според който те трябваше

безпрекословно да се подчиняват на заповедите на командира. Затова наредиха на електронния мозък да приземи кораба в една от равнините на южното полукълбо.

... Командирът гореше от нетърпение и дори не пожела да чуе нареждането роботите първи да излязат от кораба. Той хвърли специалния защитен комбинезон и скафандъра и отказа да ги облече въпреки увещанията на спътниците му. Тази отдалечена планета имаше прилика със Земята и командирът почувствува някаква близост, сякаш слизаше на родна земя. Той излезе по-рано от определеното време от камерата за микробиологично обеззаразяване, без да се замисли, че може да пренесе на непознатата планета опасни микроби.

Веднага щом стъпи на планетата, командирът се затича по полето. Тичаше бързо. Спътниците му изостанаха и той изчезна от погледа им, потъвайки във високата растителност.

Членовете на екипажа се обърнаха за миг, но не спряха. Те вземаха безпогрешни решения за части от секундата. Подтичвайки, Наам напомни на приятеля си, че командирът е нарушил една от точките на устава.

После те внимателно и тихо започнаха да търсят командира. Първи го откри Маас и повика с ръка Наам.

Командирът се бе проснал на земята, скубеше с ръце сочната дъхава трева и заравяше лице във влажната земя. Спътниците му застанаха до него и гледаха как вятърът развява рано побелелите му коси и как по лицето му се стичат едри сълзи.

По високите треви полази червено-синя божа кравичка, разпери крилца, поиска да литне, но, изглежда, се разколеба и като продължи пътя си, се озова в дланта на командира.

— Командире — внезапно заговори Маас, но оня не чуваше или не искаше да го чуе. — Командире, точка двеста деветдесет и шеста от устава гласи: „... ако командирът допусне нарушение на предишната точка от устава, то спътниците са задължени...“

Командирът закри с окаляни ръце лицето си и през пръсти погледна своите спътници. Той жадно вдишвате мириса на пръстта, на тревата и ги гледаше умолително.

— Оставете ме! — простена той, когато спътниците му успяха да го вдигнат от земята. — Пуснете ме!... Какво знаете вие? Нищо не

разбирате!... Маас, решението ти е нечовешко, чуваш ли, грешно е, грешно... На преустрояване ли искаш да те изпратя?

— Командире! — Наам невъзмутимо взе думата вместо другаря си. — Ние никога не грешим. Грешките са присъщи на хората. Ти ни обиждаш, командире! От раждането ни до ден днешен имало ли е случай аз или Маас да сме сгрешили? Не, капитане, не сме грешили. Никога не грешим!

Спътниците му го заключиха в кабината.

Командирът също помнеше точките на устава и бе убеден, че Маас и Наам вече няма да му позволят да стъпи на никоя друга планета освен на Земята.

Командирът продължи да търка окаляните си ръце, докато нещо не го погъделичка по пръстите. Приблужи дланта към очите си и видя божата кравичка с наранено крилце... „Защо Маас и Наам са толкова жестоки? Защо и те не могат да мечтаят, да тъгуват, да си спомнят?... Може би затова са роботи? Или може би са човеци-машини, които са лишени от мечти, спомени, чувства...“

Спътниците на командира изучаваха планетата почти месец и половина по земно време. Те изкорениха сочната дъхава трева, която се виждаше през илюминаторите на кораба, за да не може техният командир да се заглежда в нея. После предадоха на електронния мозък безпогрешните си заключения от изследванията, че планетата е напълно годна за живот. И съгласно дадените нареждания сметнаха работата си за приключена. Без да губят време, те побързаха да излязат в Космоса и да се насочат към поредната неизследвана планета.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.